

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hónap . . . 1 kor. Egy hónap . . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 kor. Negyedévre 4 kor. 50 fill.

Felolvasó szerkesztő:
III. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRÖNOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piac-utca 47. és 49. szám.

Március 15.

[1848—1905]

Írta: Nagy István, kémeri ref. lelkész.

Nem az 1848. március 15. dicsőségét akarom zengen. Nem akarom annak a napnak a jelentőségét dicsőítő zengésével méltatni. Minden esztendőben halljuk és olvassuk azokat.

Akarom a jelenvaló napok koronáig hangulatához illően lelkem hazafiai keserűségét, aggodalmát kiönteni a mi dolgaink felett, melyek lettek és vannak 1848—1905-ig, ide-estova 60 esztendő alatt.

Ha veszem azt a küzdelmet, a melyet egy nemzetnek, a magyarnak 1848 előtt több mint 300 esztendőn át vívnia kellett egy másik nemzettel, a mely nem értette, hogy a magyar egy nép, az osztrák más nép, Isten adta az életet és az élethez való jogot annak úgy, mint ennek,

ha veszem továbbá azt a küzdelmet, a melyet szabadságszerető, jogtisztelő, emberies gondolkozású emberek itt bent a hazában 1848 előtt főképen egy negyed századig, az egyenlőségért, rabtestvéreik felszabadításáért elavult, emberietlen gondolkozású emberekkel vívtak:

akkor úgy áll lelkem előtt az 1848. március 15, mintha az eget végtelen sötétség borította sötét felleg valami láthatatlan kéz mozgására szétfoszlott és a rég nem

látott nap vakító fényével, élethintő melegével, onnan valahonnan tengerek mélyéről, hol meglánczolva tartották, nagy hirtelenséggel az ég közepére szökkenett volna. „A sötétségben ülő nép láta nagy világosságot”. A szabadság napja világított, mikor a természet napot sűrű felhő, zuhogó záporosó elfedte március 15-én. Isten áldása hagyta jóvá és szentelte meg a magyar nép vér nélküli forradalmát, szabadságharcának első csatáját.

Másutt vér és könnytengerből támad fel a népek szabadsága. Magyarországon vér egy csepp sem, könny ha hullt, az örömkönnny volt.

Nem a zsarnokok érdeme! Egyedül a magyarnak a dicsősége! Itt is fegyverben állt a katonaság a pesti kaszárnyákban, a citadellában a tüzérek ágyúik mellett, az ágyúk Pest házainak szegezve. Itt is készen lett volna a zsarnok vérbe fojtani a szabadság felszálló angyalát Pozsonyban és Pesten; nagy kedve lett volna 2 nappal előbb a magyar nemzetnek szabadságára nézve kifejezett óhaját, kívánságát Bécsbe vivő magyar küldöttséget, Kossuthot és társait kartácsal, szuronyal üdvözölni. De ám megmozdult a tenger, a népek tengeré. A magyar nép mozdult meg hatalommal, méltóságteljesen, a milyen méltóságos a magyar tud lenni mindig, mikor jussának követelésében történelmi pillanathoz, válságos ponthoz ér. E tiszteletet parancsoló moz-

dulás előtt a düh mosolyra laposodott március 13-ikán Bécsben a magyar küldöttség előtt; Pesten pedig szuronyok és kardok megtértek hüvelybe, ágyukanócsok kioltattak; börtön ajtajáról lehullt a zártár, a népjogéri börtönben sinylődő Táncsics Mihályt akadálytalanul hozhatta ki börtönéből a szabadság mámorától lelkesült sokaság.

Mert nem tud az osztrák olyan méltóságteljes lenni, mint a magyar?

Mért nem tud az osztrák császár, magyarok királya olyan lélekkel lenni az ő magyar népéhez, mint az ő hozzá? Mert hogy a magyar bizik ezer csalódások után is! Nyílt lélekkel áll királya elé, becsületes lélekkel, bizalommal mondja el ott: mi fáj neki, mit kíván, mihez van jussa. Aztán félelmökben ígérek, adnak, ha ijedtökben felocsudnak, mindent megtagadnak vissza vesznek!

Mért nem tud az osztrák császár, magyar király úgy bizni az ő népében, mint az ő bizik ő benne!? Hiszen évszázadokon ez hitszegő, szószegő soha sem volt. . . . És ime 1848 márciusban Bécsnek az ura 2 napig Kossuth volt; a dynastia sorsa, trónja az ő kezében volt. És ő a rebellis magyar megvédte királyát *hű népe* az osztrák ellen. Akkor azt mondták neki, hogy e cselekedetét sohasem fogják elfelejteni. Nem is felejtették, „visszará visszában” a halát. „A *hű nép*” 1848. október 8-án száműzi az uralkodó családot és az unekül. A rebellis

Hajótöröttek ünnepe.

Az első ünnep 1850. március 15-én, az atlanti oceánon.

Az oceán végtelennek látszó hullámai hasította a hajó; a hullámok szabályos ütemszerű csobbanással ütődtek oldalához.

Azok, akik a hajón utaztak, nem tudtak gyönyörködni a megmérhetetlen víztömeg zugásának fenségében az oceáni alkonyat nagyszerűségében. Az ő szemökben kicsiny volt az oceán is a tengernyi fájdalomhoz képest, amely szíveiken feküdt. Úgy tűnt föl előttük a végtelen vizen uszó hajó, mintha fekete koporsó lenne, amely a hullámsírok felett ringatódzana.

Dult arcu emberek támaszkodtak a hajó korlátjához, szemüket a távolba meresztették és sóhajtoztak. A hajón a matrózok a jelző lámpásokat gyújtották föl.

Magyar kivándorlókat vitt a Hanza-hajó. A hazáért, szabadságért és emberi jogokért küzdöttek. Most földöntúto hazátlanok. A börtön rabláncza és a hóhér kötele elől menekülnek az új-világba.

Az égen kigyulnak a csillagok, a hajó többi utasai és a matrózok aluszának, csak az örök és ők virrasztanak. A hátsó fedélzeten ülnek a kötélcsomókon, vagy a korlát mellett állanak és darvadoznak.

— Megszakad a szívem! — törí meg a némaságot az egyik.

— Légy erős — hangzik rá a felelet. Meglásd, jó dolgunk lesz Amerikában. Ott felvilágosodott a nép és megbecsüli a mi munkás karjainkat. Lásd, én már beletöröttem sorsomba. Valami gyárban vagy bányában fogok dolgozni a mindennapi kenyérért.

— Lássá barátom, én már itt a hajón tanulom a szabóságot, hogy odaát megélhessek.

— Tudok én is dolgozni kormánybiztos ur — szólalt meg az előbbi csengő hang. A honvédtiszt egyenruha után becsületet tudnék és szerezni a munkás zubbonyának is, — de én érzem, hogy idegen földön nem tudok élni. Engem vár otthon kis gazdaságom, az ősi föld és delejes erővel huz vissza; mentől távolabb vagyok tőle, annál erősebben téved fel a honvágy a szívemben. Számot vetettem magammal: a legelső hajóval visszatérek.

— Ez nagy megdöbbenés lenne ifju barátom — hangzott a komoly intelem. Mi várna rád otthon? Akasz ófa? Vagy ha azt el is kerülhetnéd: Kufstein vagy Josefsstadt, 10—15 esztendő vasban.

— Mégis visszatérek bátyám. Otthon elaggott szüleim várnak és . . .

Elhallgatott.

— Kedvesed vagy menyasszonyod, ugy-e? Félted, hogy elszereti tőled valaki?

— Nem, az én menyasszonyom várni fog rám, ha kell, évekig is.

— No hát akkor mire is rohan a biztos veszedelembe? Nekünk is van családunk, szeretteink, gyermekeink . . .

Keserves sóhajlás tört elő a menekültek szívéből.

— Nekem nincs senkim! — pattant fel a kötélcsomóról indulatosan valaki. Fiatal ember volt. A sötétben is látni lehetett szem villogását. Zalathán egész családjukat felkötözték az oláhok. Visszatérek én is. Hazamegyek, hogy boszut állhassak, s ha nem sikerül, irtson ki engem is a hóhérfajzat. Azok a hősök, akik otthon maradtak és martalékul dobták magukat a zsarnok gyáva boszuszomjának! Mi vagyunk a gyávák, mert megfutottunk.

— Ne tüzeskedj öcsém — vágott szavába komoly hangon az, akit előbb kormánybiztosnak szólítottak. Mi haszna volna abból a hazának, ha mi feláldoznánk magunkat botorul? Hát nem elegen haltak már meg a hazáért? Mi, akik megmaradtunk, tanuljunk meg élni és dolgozni érte. Még nem vesztett el minden. A reményt nem szabad soha feladni, mert a remény az élet. A nem

Hölgyek!

meglesznek lépve, ha a most érkezett tavaszi újdonságainkat meglatják. Ne méltozta szűnik addig női és gyermek felöltőket vásárolni, míg felette dus raktárunk és solid kiszolgálásunkról meggyőződést nem szereznek.

Tisztelettel
Darvas Testvérek
női- és gyermek felöltő áruhaza
DEBRECZEN, Főtér a Hungaria mellett.

magyar pedig esengve kéri királyát: jöjjön magyarjai közé, megvédi azok életre, halálra. És a hűségre jog és szabadság eltapodása a felelet. Az Istentől adott természetes szabadságát védő nemzetet vérbe borítják, siralmas rabságba hajtják. A szabadság napja elhanyagolt!

A győztes zsarnok vérünk osztásában valóságos dobzódott, az elgázolt nép siralmaiban tombolt. Az Isten se büntetne meg, ha kárörvendve feszegetnénk: miért is volt? — de csak elmondjuk minden megjegyzés nélkül, a fájdalom szent komolyságával, hogy időnként telte után újra hozzánk fordultak; 1867-ben alkotmányt adtak, nemzeti letet biztosító alkotmányt, a király 1868-ban maga rendelte a német katonát Ausztriába, a magyart a maga hazájában. És ime hadseregünk szellemben teljesen osztrák, magyar kenyeren élő osztrák-német üi, veri, rugdossa és magyar kutyázza büntetlenül saját hazájában a magyart! 1848. márcz. 15. után 57 esztendővel!

Hát van e még valahol a föld kerekén ilyen eszeveszett állapot, ilyen fájdalom, ilyen szegényen!?

Mikor szabadságunk teljessé lett volna annak utána azt mondja a király 57 esztendővel az ő népének: „Nyitakozzál! Így akarsz e élni, mint eddig vagy fordítani akarsz a te sorsodon! És felelt a nép újra méltóságteljesen: „Élni akarok szabadsággal, jogaimmal“. Úgy beszélnek ilyen válasz fog jönni. Nem lehet! Én legfőbb ur nem engedem!

Hát ismét ne tegyünk szót következetességről, vagy más, e tartományba jövő dolgokról! Hanem kérdezzük azt: A 20 ik században sem tisztult a jog fogalma a hatalmasoknál annyira, hogy megértenék ezt? Csak egy ur van emberek és nemzetek felett. Ez az egyetlen igaz hatalom adta a jogot. Tehát ez természetes jog, hogy

zet reménye: az örökkévalóság. Meglássátok, mi még visszatérünk Magyarországra győzelmes seregek élén!

Az utolsó szavak oly ünnepélyesen hangzottak, hogy remény gyult a csüggedt szivekben.

— Nagy nap lesz holnap — folytatta a kormánybiztos. Holnap virrad reánk márczius 15-e. Ottton vérbe és könybe fojtotta a zsarnoki önkény nemzetünket, de mi itt a hajón a szabad Magyarországot képviseljük. Holnap meg fogjuk ünnepelni márczius idusát.

— Úgy lesz — kiáltották lelkesülten a menekültek. Megünnepejük!

Az éjszaka aranyos csillagokkal himzett takaróját terítette hajóra, amelynek fedélzetén 42 hontalan magyar álmodott a független Magyarországról.

Másnap reggel az első magyar kívándorlók küldöttsége elment a hajó parancsnokához, akitől engedélyt kért az ünnepély tartására. Elmondta az ünnepély jelentőségét is. Az emberséges német kapitány nemcsak kétségesen megadta az engedélyt, sőt az ünnepélyen maga is részt vett a hajó tiszteivel és utasaival.

Nagyapám, aki szintén a bujdosók közt volt, azt mondta, hogy megindítóbb, lélekemelőbb ünnepélyt nem lehet képzelni sem, mint az volt 1850. márczius 15-én az ocean közepén ringó hajó fedélzetén.

Először a himnusz énekelték el, majd Kerényi Frigyes szavaltta el Petőfi nemzeti dslát vért forraló szenvedélyvel.

ember és nemzet feltétlen, tehát senkitől nem korlátozható szabadsággal intézze a maga sorsát! És nem tanítják e meggyermekkorukban a Habsburgoknak mivel hogy királyiá őket e nemzet maga jelelt ön maga tette, de minden uralkodói jogot is kezökbe e nemzet maga adott; minden hatalmuknak a forrása tehát a nemzeti akaratban van?! E nemzet azért soha, most sem kegyelmet kér, hanem jogát, Isten adta jogát követeli.

Mi pedig magyarok márczius 15-én ezt égezzük a szívünkbe? Nem a nap fut az égen és nem az megy le, hanem bolyongásában a föld fordul el a naptól, így lesz este. A szabadság napja nem áldozik le soha, hanem tévelygéseikben a népek fordulnak el tőle a szolgaság sötét országa felé.

Politikai híreink.

— Budapest, márczius 14. —

Tárgyalások a helyzetről.

Ma délelőtt fél tizenegy órakor Darányi Ignác és báró Bánffy Dezső felkeresték gróf Andrássy Gyulát és háromnegyed óráig maradtak a budai palotájában. Delben a három politikus újból találkozott a Nemzeti Kaszinóban, ahol kívülök a disszidens csoportnak még több tagja jelent meg.

Kossuth Ferencz ma visszaérkezett Zomborból.

Új választások.

A szabadelvűpárt intéző-bizottsága tegnapi ülésén gróf Tisza Istvánnak tartották fenn a kettős mandátumok sorsának az intézését. Úgy értesülünk, hogy

Tallian	a törökkanizsai,
Lukács	a győri,
Gräzensten	a soproni és
Sándor János	a marosvásárhelyi

A vers refrainjét együtt mondta a 42 magyar esküvésre emelt kezekkel: „Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk“.

Az idegenek nem értették ugyan a verset, de megéreztek a 42 hontalan esküvéséből az eltiport magyar nemzet függetlenségi harcának fenséges erejét. Megindultan, könyes szemekkel néztek a hazát, mindent veszített 42 bujdosóra.

Az ősz hazafi, Erdély volt kormánybiztosa tartotta az ünnepi beszédet. Csön-des, tompa hangon kezdte. Mintha a vér mélyéből tört volna elő a szava. Elmondta a függetlenség történetét Világosig, az aradi bitófáig. A viharedzett férfiak szemében könnyek csillogtak.

El van temetve a magyar nemzet, pedig még él! Az árulás és az erőszak a feledés szikláját hengergette az elevenen eltemetett sirja fölé. A sirból előtör a jajszó és e szózatot meghalja a világ, amely nem tűrheti, hogy a zsarnokság és gonoszság diadalt arasson. Az eszmét nem lehet jövőkre eltemetni. A mi feladatunk lesz honfitársain elhengergetni nemzetünk sirjáról a rágörgetett sziklát. Hiszem az istent, bízom a magyar nemzet életerejében, a ti lángoló lelkesedésekben és próféta ihlettel mondom: feltámadunk!

Az ünnepély véget ért, a bujdosók egymás keblére borultak. Az idegen nemzetek fiai néma tekintettel tekintettek a 42 magyarra és megsiratták a magyar nemzetet.

Rostkowicz Arthur.

mandátumokat fogják megtartani, úgy hogy a szegedi kerületben, Körömczbányán, Oravicán és Nagymihályon új választás lesz. A miniszterelnök ma közli is ezekkel a politikusokkal, hogy a párt érdeke ezt az elhatározást teszi kívánatossá.

Tisza és a Bánffy szobra.

A szabadelvűpártban tegnap este különös és komikus jelenet játszódott le. Tisza István miniszterelnök leplezte Bánffy Dezső szobrát, amit elmés és gyöngéd kezek deczember 13-án leterítették lópokrócczal. Ahogy a kormány félhivatalos lapja írja, a miniszterelnök a „kicsinyes“ játéknak azzal vetett véget, hogy erélyes kezekkel lerántotta a szoborról a pokrócczot s félrelökte. A szobor immár vidáman mosolyog ismét a párt tagjaira, mintha azt mondaná: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis.“ Természetesen arra a kérdésre nem felelt a miniszterelnök, hogy ezt a „kicsinyes“ játékot miért tűrte eddig, kerek három hónapon keresztül?

Vármegyénk és vidéke.

A „hajdunánási polgári leányiskolai önképzőkör“ a magyar szabadság újraébredésének emlékére márczius 15-én a második leányiskola tantermében (az új épületben) ünnepélyi tiszteletet tartott.

Agyonvert vasúti ör. Eddig még részleteiben ismeretlen, borzalmas bűntényről küldött tegnap távirati jelentést a cséffai csendőrség a nagyvárad kir. ügyészségnek. A gyapolyi vasúti őrház közelében egy árokban éktelenül agyonverve találták meg tegnap délután Bodnár Lajos vasúti őrt. A csendőrség teljes erővel azonnal hozzálátott a nyomozáshoz hogy kiderítse a gyilkosságot. Az áldozat után nagy család maradt.

A létai tűzoltók zászlója. A nagy-létai tűzoltó testület parancsnoksága a legközelebbi napokban tartott gyűlése alkalmával a főparancsnok indítványára lelkes örömmel egyhangulag elhatározta, hogy díszes zászlót készíttetj. A zászló beszerzése céljából a testület gyűjtő íveket bocsátott ki s Nagyléta közönsége a szép cél érdekében örömmel áldozott és maga a képviselő testület a község-pénztárából 400 koronát szavazott meg zászló költségeire. Az egyesület parancsnoksága Marjay Péter országgyűlési képviselő nejt Nagy Ida urnót kérte fel zászló anyául. A nemes szívű urasszony a kitüntető megbízást el is fogadta. Az új zászlót május hó végén fogják ünnepiesen felszentelni.

A katonaszabadítások rejtelméből.

Homonna, márcz. 13.

Homonna mintegy négyezer lakosa közül kétezernél több a zsidó, a többi tót és csak elvétve akad egy-egy magyar család. A zsidók tulynyomólag Galicziából bevándorolt, vad és

A Tavaszi idényre

szükséges divat öltönyöket és felöltöket a legmodernebb kivitelben készítek bel- és külföldi szövegeimből. Tisztelettel

Moskovits József

uri szabó, Fiacz-utca 40. keresztútjé.
Ugyanott tanuló fővételik.

fanatikus, ugynevezett chaszid-zsidók, zsidók, akik csak a maguk vallásának hagyományait tartják tiszteletben és a legnagyobb sulyt arra fektetik, hogy azokat a *törvényeket*, amelyeket ők a maguk végtelen fanatizmusában a talmuddal vagy a szentírásnak általuk alkotott magyarázatával ellenkezőnek tartanak — *megkerülték*.

Ezek azok a zsidók, akik évtizedek óta rendszeresen üzték a katonaszabadtásokat olyan módon, mint ahogyan azt leleplezték. Nemcsak itt, Zemplénnégyében, de mindenhol a Földvidéken, ahol csak külön anyakönyveket vezettek. És ennek a hihetetlen arányu hamisításnak okát a neologok, vagyis azok a zsidók, akik teljes odaadással teljesítik azokat a kötelességeket, amelyeket a törvény és a haza reájuk ró, éppen a chaszid-zsidók végtelen vallási fanatizmusában látják.

A katonai szolgálat ideje alatt nem tudnak naphosszat a talmud fölött bölcsekedni: nem tudják rituális szertartásaikat teljesíteni; azt kell enniük, a mit kapnak és ami nem készül köser módon; szombaton is kénytelenek dolgozni; — csupa olyan rettenetes bűnök, a melyek miatt örökre elkárhoznak. — Inkább meghamisítják az anyakönyveket, nem riadnak vissza semmi áldozattól, csak hogy ezt a rettenetes csapást — amint ők mondják — elkerüljék. Annyira mennek ezek az elvakult emberek, hogy például elég gyakori eset, hogy még a polgári házasságról szóló törvényt sem követik. A maguk kis falujában, ott a Kárpátok között, a házasságot még ma is úgy kötik, hogy az előimádkozó, a metsző vagy a husfelvigyázó — a milyen czimet már a közösség feje visel — elmond fölöttük egy imát és a házasság szent.

A hatóságok személt hunynak.

Mindezekről a dolgokról a közigazgatási hatóságoknak régóta tudomásuk van. Egyszerűen személt hunynak az ilyen hamisítások és visszaélések előtt. Nem ritka az az eset sem, hogy az állami anyakönyvvezető előtt a zsidó apa bejelenti, hogy gyermeke született és az anyakönyvvezető nem kéri a házasságlevelet, holott nagyon jól tudja, hogy az illető csak úgy, a ritus szerint állt össze a párjával. Mégis bejegyzi az újszülöttet, mint törvényes gyermeket.

Igy beszélnek ők ezt egész nyíltan, sőt megvannak győződve arról is, hogy a kiptantott visszaéléseket és hamisításokat — mint a multban — szépea elfogják tussolni. Magam is beszéltem Trepez községben — két órányira fekvő nyomoruságos falu — a zsidó kocsmárosra, aki teljes meggyőződéssel mondta nekem:

— *Nem lesz abból semmi baj, uram. El fogják azt tussolni!* . . .

A homonnai rabbi bűne.

A homonnai járásban, a honvédelmi miniszterhez Sztopkóról érkezett főjelentés alapján indult meg a vizsgálat. A honvédelmi miniszterhez a vallás és közoktatásügyi miniszter utján bekérte a zsidó hitközségi anyakönyveket, amelyekben ráakadtak a vakarások és hamisításokra.

Az anyakönyveket 1891. óta Salcer Lipót Dávid homonnai rabbi vezette és a vizsgálat folyamán kiderült, hogy az első hamisítást 1892-ben, tehát alig egy évvel Salcer hivatalba lépése után követték el.

Az első hamisítás.

Igy derült ki, hogy 1892-ben egy Neumann Jakab nevű ember nemleges bizonyítvánnyal igazolta, hogy nem lett anyakönyvvel. Tanúkkal igazolta, hogy 1869-ben született, tehát akkor huszonhárom esztendőse lett volna.

A tanúk vallomása alapján a közigazgatási hatóság meghatározta korát és mind a három korosztályra egyszerre lett utóállításon előállítva, a sorozásnak eredményeképpen általános festigyöngöség miatt katonai szolgálatra alkalmatlannak nyilvánított.

Ezt a kort azonban hamisan állapították meg, mert az anyakönyvi másodpéldányokból kiderült, hogy Neumann Jakab 1872-ben született. Neve azonban a hitközségi anyakönyvben utólag Jaked női névre lett meghamisítva, ellenben a metsző nevét, a ki a rituális szertartást végezte, elfelejtették kivakarni. Magam olvastam, hogy Grünfeld Izidor volt a neve.

Kétségtelenül bebizonyosodott tehát, hogy Neumann Jakabot, aki 1893-ban került volna először sorozásra, már egy évvel előbb végleg fölmentették a katonai szolgálat alól.

Ugyanígy módon csinálták Mózesből Marit, Leóból Leát, Hirschből Hanit és a rabbi minden egyes esetben kiadta a szükséges nemleges bizonyítványt, hogy aztán az utólagos kormeghatározás alapján idő előtt és egyszerre állhasson az illető sor alá.

Baum ur.

Találtak azonban az anyakönyvekben olyan neveket is, amelyek még nem voltak meghamisítva, de azért az ujonczösszeírásai lajstromban még sem fordul elő. Ezeket Salcer utólagosan akarta leányokká átváltoztatni.

A nemleges bizonyítványt azonban már évek előtt kiadta. Az anyakönyvek vezetése pedig egyáltalában klasszikus példája a hanyagságnak. A hitközségnek — mint említettem — hetvennégy községe van. Salcer már most az anyakönyvvezetőt úgy végezte, hogy minden évben január-február havában egy Baum nevű, Vidrány községben lakó embert körutrá küldött a járásban. Ez az ember azután bejárva a falukat bázról házra járva megkérdezte, hogy született-e, vagy meghalt-e valaki. Ha bementék egy fiu születését, följegyezte, ha azt mondták, hogy leány az új szülött, azt is tudomásul vette és ezt a czédulát oda adta aztán a rabbinak, aki bevezette ezeket a följegyzéseket az anyakönyvbe. Ha Baum egy két községet kihagyott, az sem volt baj.

Mi az ujság?

Márczius 14-én.

Tömeges politikai gyilkosságok. Konstantinápolyi hírek azt ujságolják, hogy a Yildiz-ben óriási a rémület, mert egész sereg előkelőség megszökött. A rémület tényleg nagy, de — mint ide jelentik, nem azért, mert néhány ur eltűnt, hiszen a Fényes kapu intézősége megmondhatná, hogy a megfojtott urakat az Arany-szarv melyik részén tüntették el a tengerbe, hanem azért, mert ezek az urak **egy nagykiterjedésű összeesküvésnek voltak részesei és vezetői**, ez az össze-

esküvés pedig palotaforradalmat és detronizálást tervezett, a mi persze a szultán életébe került volna. A portánál most óriási a sürgés-forgás és valószínű, hogy a tegnapi eltűnéseket még mások is fogják követni.

Hazajött meghalni. Néhány héttel ezelőtt a keleti pályaudvaron egy munkás külsejű ember abban a pillanatban, midőn a fiumei vonatból kiszállott, rosszul lett és meghalt. A nála talált irásokból kiderült, hogy Amerikából jött. Kiletét azonban nem tudták megállapítani. Most, három-négy héttel a temetés után megállapították a személyazonosságát. A rendőrségen őrzött fényképéről véletlenül ráismert egy barátja, aki aztán elmondta, hogy a boldogtalan embert Rakovics Józsefnek hívták és gyárimunkás volt. Négy esztendővel ezelőtt ment ki Amerikába, ahol nagyon jó sora volt. Csinos kis vagyontékartarított meg magának. Két hónapja megszállotta a honvágy és hazajött. A rendőrség most a hozzátartozóit keresi, hogy átadhassa nekik a Rakovicsnál talált pénzt és irásokat.

Színház.

A két pisztoly. Fényes fiaskóval végződött tegnap este Szigligetinek öme felemás színműve: a népszínmű nép nélkül. Ugyanis az utolsó felvonásban hirtelen egészen elakadt az amugy sem gördülékeny előadás a kinos csendet a közönség „... no... no... tovább hát!...” biztatása törte meg legelőbb, mire a darab hirtelen zürzavaros, chaotikus befejezést nyert. Igaztalanok volnánk, ha ezt el nem néznők a tulságosan változatos műsorral agyongyötört színészeinknek, de joggal kérdjük: mi szükség volt ezt és éppen ezt a darabot előadni? Nem indokolja ezt Krémernek mókás szerepe, bár elég mulatságot okozott. Hahnel és Jezzenszkyne igyekezete is jobb sorsra lett volna érdemes.

Uj szindarab bemutatás. A legközelebbi premier hétfőn lesz színre kerül a „Troillusz és Kresszida” című színmű.

Uj előfizetést

nyitunk ápril 1-én havonta 1 koronával.

Az ujonnan belépő előfizetőknek 14 napig ingyen küldjük meg a **Debreczeni Független Ujságot**, azonkívül ingyen kapja meg minden új előfizető, míg a készlet tart, a **c. imtárral** ellátott, nagy tetszéssel fogadott **Debreczeni Független Ujság Nagy Képes Naptárát** is. A naptár 320 oldalra terjed.

Páratlan kedvezményeink dacára az előfizetés havonta **csak 1 korona**.

A Debreczeni Független Ujság megjelenik naponta (hétfőn is) a korai reggeli órákban.

Megrendelések eszközölhetők telefon utján (18. és 339. szám) levelezőlapon, vagy kihordó asszonyainknál.

A kiadóhivatal.

Piacz-utca 47—49. sz.

UJDONSÁGOK.

Csiky Kálmán meghalt.

Budapestről érdemes hazafinak halálhíre érkezik, a ki egykor disze volt a debreczeni öreg kollegiumnak is. Dr. Csiky Kálmán műegyetemi tanár ez a halott, Csiky

Lajosnak a testvérbátyja; a kit Debreczenben is sokan ismernek; sőt Thaly Kálmánnal szemben, mint szabadpárti képviselőjelölt is szerepelt. Haláláról a következőket írják.

Alsó csernátóni Csiky Kálmán dr. műegyetemi tanár, udvari tanácsos, hétfőn este hét órakor hatvankét éves korában meghalt. Szombathelyen még előadást tartott a műegyetemen, azután hazament, megébredt s ebéd után hirtelen rosszul lett. Összeesett az ebédlőszobában: agyszélütés érte. A beteg azóta eszméletlenül fektet egészen haláláig. A gondos orvosi kezelés, feleségének önfeláldozó ápolása sem tudta megmenteni az életnek. Elhunytát özvegye, néhai Gönczy Pál közoktatásiügyi államtitkár leánya, fiai: Csiky Kálmán dr. ügyvédjelölt, a ki most szolgálja önkéntesi évét a budapesti 23. sz. vadászszázalékban és Csiky László, hadnagy a budapesti utász-százalékban, — testvéröccse: Csiky Lajos, a debreczeni teológiai akadémia tanára, nagy rokonság és sok ismerőse, jó barátja gyászolja. Csiky Kálmán Kenderesen született 1843-ban. A középiskola elvégzése után Debreczenben bölcsészetet, teológiát és jogot hallgatott. 1865-ben külföldre ment és a berlini és heidelbergi egyetemen töltött egy-egy félévet. Azután beutazta Németországot, Hollandiát, Franciaországot és Svájcot Hazatérvén Győrön gróf Teleki Sándor fiainak lett a nevelője. Beiratkozott a budapesti egyetemre és letévé a jogi doktorátust, 1870-ben a budapesti református főgimnáziumban a latin nyelv és irodalom tanára lett. Ebben a minőségében tizenöt évig működött. Időközben az egyetemen magántanára lett a magyar magánjognak. 1884-ben a műegyetemen a magyar közigazgatási és magánjog rendes tanára lett. Országgyűlési képviselő is volt: 1881-től 1884-ig Sepsiszent-György városát képviselte az országgyűlésen.

Irodalmi téren is érdemes munkásságot fejtett ki.

— **Bőjt-i istentisztelet.** Az ágost. hitv. evang. templomban szerdán délután 3 órakor bőjt-i istentisztelet lesz.

— **A kamara és az ipartestület.** Az ipartestület ujonnan választott vezetősege kedden tisztelgő látogatást tett a kamaránál, ahol az elnökség fogadta az ipartestületet. Zelinger Ede ipartestületi elnök tapintatos és meleg szavakkal tolmácsolta az iparosok érzelmeit a kamara irányában s kérte ennek további jóindulatu támogatását. Szabó Kálmán kamarai elnök szíves örömmel helyezte ezt kilátásba, mert mindkét intézmény a maga különútján közös cél, az iparosok közjavanak előmozdítása felé törekszik. Ezután hosszan és szívélyesen elbeszélgetett a kamara és a testület vezetősege.

— **A munkás dalegylet közgyűlése.** A tagok élénk érdeklődése mellett vasárnap délután tartotta meg a Munkás Dalegylet évi rendes közgyűlését. A jelige és a himnus lágy akkordjai elhangzása után Horkay Lajos elnök üdvözli a tagokat és a közgyűlést megnyitja. Félolvassa az évi jelentést, melyből kiténik, hogy az 1904. évben

tartott összes hazafias ünnepélyen részt vett a dalegylet. Majd a számvizsgálók jelentései olvastattak fel s mindent a legpontosabban kezelve, hiány nélkül találtak. A felmentvényt úgy a pénztárnok, mint a gazda és könyvtárnoknak jegyzőkönyvi köszönet kíséretében adták meg. A jelentésekből kiténik, hogy az egylet vagyona 4276 kor. 38 fillér. Örömmel tapasztalta a közgyűlés a kölcsönkönyvtár gyarapodását. Mindössze másfél éve alapította az egylet s ma már 269 önálló mű 301 kötetben szolgál a tagok önművelésére. E művek kivétel nélkül a magyar irodalom gyöngyei, mert a könyvtári bizottság gondos és alapos megbeszélés után teszi a megrendelést. A szombathelyi orsz. dalárversenyen csak küldöttségileg vész részt s a verseny helyett kirándulást tervez a közeli városok valamelyikébe s ott jótékony czélra tart hangversenyt. Az évi költségvetést 1750 koronában irányozza elő s végül megajti a tisztújítást. Elnök: Horkay Lajos, alelnök: Nicht József, ügyész: dr. Nagy Kálmán, főjegyző: Varga Béla, aljegyző: Czobor Károly, kárnagy: Husz Lajos, pénztárnok: Privitzer József, könyvtárnok: Máyer Ferencz, gazda id. Simkovicz Béla, helyettese ifj. Simkovicz Béla, zászlótartó Farkas István, helyettese Nagy Lajos egyhangulag lettek megválasztva. Választottak ezenkívül számvizsgálókat s 20 tagból (10 működő s 10 alapító és pártoló tagból) álló választmányt. Tiszteletbeli tagokul megválasztották Lung György székesfővárosi tanácsnokot, az orsz. dalegylet elnökét s Haekl N. Lajos zenetanárt, az orsz. egylet gazdáját. A Szózat elhangzása után elnök a gyűlést bezárta. A közgyűlés után bankettre gyűltek össze a tagok s a Bika szálloda kis étterme a késő éji órákig zajos volt a szebbnél-szebb nőtáktól.

— **Személyi hírek.** dr. Papp Zoltán orsz. gy. képviselő nejevel és Molnár Ákos orsz. gy. képviselő városunkban időznek.

— **Meghaltak.** Domokos Sára ev. ref. 1 hónapos, Jóna János ev. ref. 2 hónapos, özvegy Venyige Lajosné Fodor Ágnes ev. ref. 49 éves, Bucsku István r. kat. 7 hónapos, Szakál Mihály ev. ref. 19 hónapos, Molnár Erzsébet Kovács Erzsébet ev. ref. 2 éves.

— **Vasut Szalontától Debreczenig.** Rövid idő múlva új vasut építését kezdi meg Biharvármegyében. A kereskedelmi miniszter ugyanis az alföldi első gazdasági vasut társaságnak engedélyt adott arra, hogy Csermőről kiinduló Nagyszalontát keresztül szelő, Komádin át Berettyóujfaluiig kiépítendő vasutra az előmunkálatokat megkezdhesse. Nagyszalonta, ha az új vasut kiépül, idővel dél-Biharra, Felső-Arad-megyével, a Sárréttel és Debreczennel nyer összeköttetést. A tervezett vasut a következő községeket fogja érinteni: Csermőről kiindulva Somoskeszin, Barakonyon, Tapason, Fekete-Bátoron, Árpádon át Nagyszalontára érkezik. Nagyszalontáról Mezőgyarak, Mezőgyán, Orosi, Zsádány érintésével Komádiba, innen Mezősas, M. Homorog, Furta, Zsáka, B.-Szt.-Márton községek érintésével Berettyó Ujfalu végállomáshoz jut. Ez azonban csak ideiglenes végállomás, mert a határozott terv az,

hogy a vasut tovább vezetve egészen Debreczenig kiépíttessék. Egyébként a legközelebbi jövőben Nagyszalonta és az egész érdekelttség bevonásával Sármezey Endre igazgató közbejöttével értekezlet lesz.

— **Gyűlés a kamaránál.** A kereskedelmi és iparkamara közös bizottsága Serli Ede elnöklete alatt kedden délután 5 órakor ülést tartott, melyen a bizottság hatáskörébe tartozó ügyeket, továbbá néhány sürgős természetű ügyet intézett el. **Tanulmány utazási ösztöndíjak.** 5 utazási ösztöndíjra hirdet pályázatot a kamara. Ezek közül egy 600 koronás, melyet külföldi tanulmányutra induló iparos ifju nyerhet el. A többi négy 300—300 koronás, és pedig kettő kereskedő, kettő iparos ifju számára. A pályázati határidő május 15. A tüzetes feltételeket tartalmazó hirdetményt e napokban adja ki a kamara. — **Peres ügyek.** A m. szigeti kir. törvényszék megkeresésére szakvéleményt állapított meg a bizottság oly peres kérdésekben, melyekben egyéb kikötések híján a kereskedelmi szokás az irányadó. Egyik iparhatóság kérdésére megállapította a bizottság, hogy telepengedélyes ipartelep ettől az engedélytől még közbejött tüzetes alkalmából sem fosztható meg kártalanítás nélkül. — **Allamsegélyes kérvények** ügyében tanácskozót ezután s egyes esetekre helyszini szemle tartását rendelte el. — **Iskolai segélyek** ügyében több kérvény érkezett a kamarához. A közös bizottság azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a debreczeni felső keresk. iskola részére az évben is 2000 kor., a kézügyesítő egyesület részére az évben is 300 kor., a pinczér-szakiskola részére tekintettel az iskola fejlődésére 150 korona helyett az évben 200 korona folyósíttassék. Javasolja továbbá a bizottság, hogy a keresk. szakiskolai tanárok orsz. egyesületébe lépjen be a kamara 100 koronával alapító tagnak, végül a szolnoki Wodiáner iparos ösztöndíj élvezetére kijelöli Bátor Mihály szolnoki cipész iparost,

— **Diákok ünnepe felvonulása.** A főiskola ifjuságának irodalmi önképző társulata ma délután a főiskolából a városházaig felvonulást rendez. A polgármester a felvonulásra az engedélyt megadta.

— **Könyv báró Wesselényi Miklósról.** Március 15-ikén jelenik meg báró Wesselényi Miklós élete és munkái irta: dr. Kardos Samu. A két kötetes díszmunka bolti ára 30 korona. Előfizetési ára 20 korona. Előfizetéseket április 1-ig elfogad a szerző dr. Kardos Samu, Debreczenben.

— **Az elmebeteg diák.** A rendőrség bűnügyi osztályára, amint már hírt adtunk róla, bevitték 5 nap előtt Tücsök Jánost, az ev. ref. főgimnázium VII. osztályu tanulóját, aki dühöngeni kezdett. A kórházba nem vették fel a szerencsétlent a tulzsufolttság miatt és — a szerencsétlen fiatal ember orvosi felügyelet és gyógykezelés nélkül van. Az állapota napról napra súlyosabb lesz. Még a szüleit sem értesítették betegségéről, csupán diák-társai nem felejtkeztek meg róla, akik a börtönben minden nap meglátogatják, a polgármester figyelmét felhívjuk e dologra és bizunk benne, hogy fele-

Az összes téli árukat, gyapjuszövet, parketék

Vége a Télnek

Női- és gyermek kabátokat bámulatos olcsón kiárulják

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI özég.

lössége tudat fog és vagy valamelyik elveti el a szer

1905. márczius tandó hazafias kezdő: 1. Elnök 2. Himnus: én tartja dr. Körö 15: irta Farl Kertész Kálmán a dalkör. Műso lesz, bor helyo degek magok l

— **Az** egylet saját k czius 15-iki ün termseiben a k kóczy nyitány, egyeti zenekar Pogány Ármín, kelyek, Petőfitő Éneklő az egylet. Szav tag. 5 Márczia előadja Podol tagok működve 6. Talpra mag Éneklő az egylet egyveleg Erkel leli zenekar. dalkar.

— **Köz** ismerősöknek, nory István Ist tévén megjelen mély bánatunk uton mondok k pedig forró kö Puskás Károly ki boldogult f szivének tanuj és altiszt karr tálynak is, kik ségükkal elvise Istvánné.

— **Két** városi építkezé fel kedden a vásártéren épít ezédulához mu latok. Kalászi üveges és má engedménynyel lakatos, üveg százalék eng asztalos, lakat 9 százalék az engedménynyel Pavillon-laktan delte el. A Gyula az össz kömüves munk Lukács Vilmos szögméterenké György az ács ménynyel, Tót munkákat I sz Géza az ácsm ménynyel, Un 8 százalék eng Horváth Józsa százalék, — a munkát 16 sz rékgyártó Sá százalék eng fele, kömüves százalék, — a

— **Első** Kiváló Málnás termézet

lössége tudatában azonnal intézkedni fog és vagy a kórházban, vagy pedig valamelyik elmeorvóintézetben helyeztetni el a szerencsétlen diákot.

A M. Á. V. altisztikörben

1905. márczius hó 15-én este 8 óraker tartandó hazafias estélynek a műsora a következő: 1. Elnöki megnyitó Szűcs Istvántól. 2. Himnus: éneklé a dalkör. 3. Felolvasás tartja dr. Körössi Kálmán ur. 4. „Márczius 15”: írta Farkas Sándor ur, szavalja ifju Kertész Kálmán ur. 5. Kossuth nóta: éneklé a dalkör. Műsor után táncz. Belépti díj nem lesz, bor helyben kapható, ételeket a vendégek magok hozhatnak. Elnökség.

Az Egyetértés dal- és zene-

egylet saját kebelében nagyszabásu márczius 15-iki ünnepélyt tart az állomás éttermében a következő műsorról: 1. Rákóczy nyitány, Kéler Belától. Előadja az egyet. zenekar. 2. Megnyitó beszéd, tartja Pogány Armin, egyet. I. alelnök. 3. Székelyek, Petőfitől. Férfikar Veress Gábortól. Éneklé az egyet. dalkar. 4. Talpra magyar! Petőfitől. Szavalja Csomor Gyula egyet. tag. 5. Márczius 15-én, melodráma. Irta s előadja Podolszky Margit k. a. az egyet. tagok műkedvelő zenekarának kíséretével. 6. Talpra magyar! Sz. Nagy Károlytól. Éneklé az egyet. dalkar. 7. Bánk bán, opera egyveleg Erkel Ferencztől. Előadja az egyet. zenekar. 8. Szózat. Éneklé az egyet. dalkar.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ismerősöknek, jó barátoknak, kik néhai Minóry István Istenben boldogult férjem temetésén megjelenni szivesek voltak s ez által mély bánatunkat enyhíteni törekedtek, ez uton mondok hálás köszönetet. Különösen pedig forró köszönetemet nyilvánítom nagys. Puskás Károly dóhánygyári igazgató urnak, ki boldogult férjemmel szemben nemes jó szívének tanujelét adta, ugyszintén a tiszt. és altiszt. karnak, valamint a munkás osztálynak is, kik nehéz helyzetemet nagylelkűségükkel elviselhetővé tették. Özvegy Minóry Istvánné.

— **Két árlejtés a városnál.** Két városi építkezésre vonatkozólag bontották fel kedden a zárt ajánlatokat. A baromvásártéren építendő, illetőleg átalakítandó csebulaház munkálataira beérkezett ajánlatok. Kalászi Kálmán az asztalos, lakatos, üveges és mázoló munkákat 15 százalék engedménnyel; Harsányi István az asztalos lakatos, üveges és mázoló munkákat 12 százalék engedménnyel; Fuchs János asztalos, lakatos üveges és mázoló munkát 9 százalék az összes munkát 8 százalék engedménnyel vállalja. A közgyűlés a Pavillon-laktanyában pótraktár építését rendelte el. A beérkezett ajánlatok Biczó Gyula az összes munkákat 11 százalék, a kőműves munkát 4 százalék engedménnyel; Lukács Vilmos facement tetőzetre négy-szögmetérenként 2 kor. 50 fillér; Pethő György az ácsmunkát 12.6 százalék engedménnyel, Tóth Lajos építész az összes munkákat 1 száz lék engedménnyel; Széll Géza az ácsmunkát 10.5 százalék engedménnyel, Ungár Mór az összes munkát 8 százalék engedménnyel, Tóth István és Horváth József az összes munkákat 14 százalék, — a föld, kőműves és elhelyező munkát 16 százalék engedménnyel; Kerekgyártó Sándor a bádogos munkát 6.2 százalék engedménnyel; Erdődy Lajos a fele, kőműves és elhelyező munkákat 6.4 százalék, — az összes munkát 8.3 százalék

engedménnyel; Blaskovics Mihály az asztalos, lakatos, mázoló, üveges munkát 11 százalék engedménnyel; Juhász István asztalos, lakatos, mázoló munkát 19 százalék engedménnyel; Keresztury és Nagy a bádogos munkát 7 százalék engedménnyel vállalják.

A szabad iskola látogatóihoz

A nemzeti ünnep miatt Jászai Rezső igazgató nem ma, hanem szombaton délután öt óraker folytatja előadását a szabad iskolában a magyar művészettörténetről. A művelt közönségnek, mely a mult szerdán oly élvezettel csüggött a tudós előadó szaván, figyelmébe ajánljuk a programnak ezt a változását.

— **A debreczeni kereskedő ifjak társulata** szerdán este 9 óraker a debreczeni kereskedő társulat dísztermében márczius 15-iki ünnepélyt rendez. 1. Nyitány. Magyar testvérek zenekara által. 2. Szózat. Előadja a dalkör. 3. Ünnepi beszéd. Tartja Sinka Sándor főgymnásiumi igazgató. 4. Alkalmi óda. Vályi Gusztávtól. Szavalja Szilágyi Dezső II. éves joghallgató. 5. Talpra magyar. Előadja a Dalkör. 6. Hazafias dalok. Előadja Hajnal József a dalkör tagja. 7. Szabadság. Petőfitől. Szavalja Varga Antal I. éves hittanhallgató. 8. Hymnus. Előadja a dalkör. Kezdeté este 9 óraker. Az ünnepély után társas összejövetel az „Angol királynő” fehértermében. Vacsora étlap szerint.

— **Értesítés.** Az „István” gőzmalom társulat igazgatósága ez uton is értesíti t. részvényeseit, hogy e hó 19-iki közgyűlésen résztvenni kívánó részvényes tagok részére szükséges igazolványok ez alkalommal a társulat Csapó utczai listraktár irodai helyiségében fognak e hó 17-én és 18-án délelőtt 10-12, és délután 2-4 óráig kiadatni.

— **Harc a kanáriért.** P. Mihály napszámos berontott kedden délelőtt László bátyjának Arany János utcza lakására és el akarta vinni a 8 korona értékű kanári madarat. Lászlóné nem akarta odaadni, mire az erőszakos sógor földhöz vágta és úgy vitte el a madarat. A testvérbátyja most könnyű testisértésért és lopásért feljelentette.

— **Betörés.** A homokkeri Bertaféle malomba keddre virradó éjjelen ismeretlen tettesek betörést követtek el és az iroda asztalfiókjának felfeszítése után onnan 125 korona készpénzt elloptak. A károsult Bárány Mór megtette a feljelentést. A betörőket a csendőrség és rendőrség nyomozza.

— **Verekedés.** Nagy verekedést rendeztek Balogh Györgyné vendéglőjében Szerencsi János, Prosovsky Lajos, Becskereki Sándor és Kaszás József összeverekedtek és 15 korona kárt csináltak. A csaplárosné feljelentette őket.

— **Somogyi Sándor,** Ozsváth Antal, Horváth Béla modern iparművészek művei láthatók Horváth óraművesnél Hatvan u. 2.

— **Debreczen legszebb** berendezésű kávéháza ma kétségtelenül a Magyar Király kávéház, hol esténként felváltva elsőrendű cigányzenekarok játszanak. Ma Kiss Béla tart hangversenyt teljes zenekarával. Pontos és előzékeny kiszolgálásról az előnyösen ismert Erős Jakab kávé gondoskodik.

x **Letzter József** fényképészeti, festészet: és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

Egyházak és iskolák.

A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma tudomására hozza az ev. ref. egyház tagjainak, hogy az egyházi adó és közalapi járulék a folyó 1905 ik évre ki van vetve, s az adókivetési munkát az Egyház számvevői hivatalában közszemlére kíván téve, hol az a hivatalos órák alatt ez évi márczius hó 14-én d. e. 9 órától márczius hó 22-én délután 5 óráig bárki által megtekinthető. Ennek az adókivetési munkálatnak megtekintésére tehát azzal hivatnak fel ev. ref. egyházunk tagjai, hogy a ki a kiivetést helytelennek találja, vagy bármi okból helyesbítésre jogot formálni vél, ez iránt az egyház törvények 251i § a értelmében a fent kitett idő alatt az egyházi számvevői hivatalnál (Egyháztér 17 szám) a hivatalos órák alatt felszólamlását akár szóval akár írásban megteheti, későbbi felszólamlásnak hely nem adatván. Kelt Debreczenben az ev. ref. egyház presbyteriumának 1905. évi márczius hó 11-iki napján tartott gyűléséből.

A zenedei vegyes énekar tagjait értesítjük, hogy f. hó 15-én, szerdán a nemzeti ünnep tekintetéből a szokásos gyakorlás óra elmarad. Ellenben a rákövetkező szerdai óra f. hó 22-én mar megtartatik s arra pontos és teljes számban való megjelenést kérünk. Az igazgatóság.

A debreczeni áll. főreáliskola Petőfi-önképzőkörre 1848 márczius 15-ike emlékére f. hó 15-én, szerdán délelőtt 10 óraker a főreáliskola tornatermében emlékünnepet rendez, melyre az érdeklődőket ez uton is meghívja. A sikerültnek ígérkező ünnepélynek műsora a következő: 1. Magyar nyitány. Előadja az ifjusági zenekar. 2. Megnyitó beszéd. Mondja Kardos Albert, az önképzőkör vezető tanára. 3. Nemzeti dal. Szavalja: Hegedüs Imre VI. o. t. 4. Márczius 15-ének emlékezete. Ünnepi beszéd. Mondja Spitzer Sándor VIII. o. t., az önképzőkör elnöke. 5. Ünnepi költemény. Irta Frank Ernő VII. o. t. Szavalja Debreczeni Sándor VII. o. t. 6. Magyar népdalok. Előadja az ifjusági zenekar. 7. Egy gondolat bánt engemet... Petőfitől. Szavalja Papp J. VII. o. t. 8. A márcziusi ifjuság 12 pontja. Értekezés. Irta s felolvassa Kemény Ferenc VIII o. t., önk. kör. főjegyző. 9. A mariseli cigányok. Irta Bartók Lajos. Szavalja a zenekar kíséretével Berger Béla VI. o. t. 10. Himnus. Előadja az ifjusági énekar. 11. Rákóczi induló. Előadja az ifjusági zenekar.

TÁVIRATOK.

Wekerle a kibontakozásról.

Budapest, márczius 14. Wekerle Sándor volt miniszterelnök kijelentette, hogy katonai engedmények nélkül kormányalakítás el sem képzelhető. Annak idején elegendő lett volna a 9-es bizottság programja is, de most már **tul kell menni azon is.** A katonai kérdéseket feltétlenül meg kell oldani.

Kapható: _____

Elsőrangú gyógyviz.

Kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Málnási Mária-forrás

természetes alkálius és savanyúvíz.

JAVALLATOK:

a torok, gége, légcső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stádiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmánál, vérszegénységénél, köszvény és izomcsúznál.

Kontsek Gézánál

DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Az osztrák parlamentből.

Bécs, márczius 14. Az osztrák képviselőház mai ülésén Derschatat képviselő indítványt tett a magyar kiegyezés ügyére vonatkozólag. Hivatkozott Bánfy egyik beszédére, amely szerint 1903-ig kellett volna a külföldi szerződések dolgában megállapodásra jutni, de most már ez csak 1913-ban lehetséges. Az osztrák képviselőház Derschatta indítványára elhatározta, hogy bizottságot küld ki a magyar és osztrák gazdasági érdekek közösségének megvédésére és a viszonyosság rendezésére.

Fenyő Sándor ügye a kurián.

Budapest, márczius 14. Fenyő Sándor, a volt lapszerkesztő bűnügyét ma tárgyalta a kuria. **Három hónapi fogházra ítélte** az újabb kori Wilde Oszkárt és büntetésből 1 hónapot és 2 napot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett.

Orosz-japán háború.

Kuropatkin kegyvesztett lett s helyette Nikolajevits Miklós nagyherceg lesz a főhadvezér, ez ma a helyzet szignaturája Szent Pétervártól.

Mukden körül pedig, amerre csak el lát a szem, halottakkal borítva a csatátér, az össze nyomorított orosz sereg pedig vért izzadva fut Tienling felé. A nyomában levő japán sereg hajtja végre az előkészületeket arra, hogy Kuropatkinnak Tienling legyen a Szedánja.

Egy hadtest ugyanis már rég elébe került az orosz seregeknek.

A japánok hírszolgálatuk kitünősége mellett teljesen tájékozva vannak az oroszok szándékáról s így nagyon valószínű, hogy Tienlingnél méri Oyama a megsemmisítő csapást Kuropatkinra.

A kétségbeesett küzdelem különben egyre folyik a visszavonuló oroszok s a fűrge japánok között. A véres visszavonulás alatt egyre gyengül az orosz sereg s így Tienlingnél majdnem biztos a fáradt oroszok katasztrófája. A harcstérrel a következő értesítéseket vettük:

Tienling eleste.

Tokió, márczius 14.

Oyama jelentése szerint Kuropatkin menekülő seregének hátvédét elvágták s így a kapituláció minden perczen várható. Egy japán hadtest Tienlinget elérte. E hadtest szembe fogadja a menekülő oroszokat.

Az orosz sereg körüljárása.

London, márczius 14. Tienlingből érkezett táviratok szerint Kuropatkin megmenekült a japánok Sedánjától. Irtózatosságot áran sikerült 177.000 emberével visszavonulnia Tienlingbe. **Az üldöző japán seregek Oyama fővezérlete alatt Kamalinell hegyen áll,** az orosz sereg háta megett. Katonai körök meg vannak győződve arról, hogy Kuropatkin egyetlen emberével sem fog menekülni.

Pétervár, márczius 14.

A császár elnökiere alatt Carskoje Seloban tartott tanácskozáson azt határozták, hogy 400.000 emberből új hadsereg alakíttassék. Dragomirov tábornok azt javasolta, hogy Kuropatkin igyekezzék menekülni a csapdából a saját erejéből, azután az újból felállítandó 400.000 főnyi hadsereg vezényletét elvállalja.

Pétervár, márczius 14.

Linevics tábornok seregével szerencsésen Tienlingbe érkezett. A többről semmi hír.

Törvénykezés.

Esküdszéki főtárgyalás.

Az ősi vagyonkát féltette. Ifjú Hodosi Márton földesi születésű 39 éves egyén, szándékos emberölés bűntettének kísérletével vádoltan állt kedden az esküdtek előtt, mert múlt év július hó 17-én délelőtt Oláh András földesi lakosra forgó pisztolyából rá lött és az arcán megsebezte.

De a seb nem lett halálos. A vádlott a sértettre már régebb idő óta haragudott, mert az apja házához sokat járt és az ő állítása szerint az apja sérthetett többször segített és így vádlott félt, hogy az apja még vagyont is hagy neki annál is inkább gondolta ezt, mert sértettnek az anyja az ő apjának néha-néha gondviselője is volt. Egyszer máskor főzött is neki és eleséget vitt az apja házához.

Az esküdszék Oláh Miklós törvényszéki bíró elnökiere alatt a következőleg alakult meg: Rendes esküdtek lettek: Varga Károly, Kovács Géza, Ormós János, Beczner Frigyes, dr. Szöllős Dezső, Győri István, Gönczi Endre, Oláh András, Szekeres Gyula, Szikszay Lajos, Balogh István, ifjú Bihari István. Pótesküdek: Bíró Pál és Pető János sorsoltattak ki. Kedden délelőtt és délután a sértetten kívül még 18 tanút, az orvos és fegyverszakértőket hallgatták ki, ma a vád és védbeszédek következnek pont 9 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

Rablótanya a rengetegben.

[Regény.]

70. (Orosz eredetiből.)

A csárdabeli ozinkosok.

Péter beteszitotta a csárda ajtót és világot gyújtott. Az öreg Vaszil ott kuczogott az egyik sarokban, az öreg rozoga diványon. Nem szólt egy szót; hanem merev, rémletag tekintettel bámult a vadleányra.

Péter elmordult és azután az öreg elé állott.

— Azt hiszem, többé ez a gazember sem lesz általmunkra. Hanem ezt a lányt agyon tudnám ütni! De mi is jutott az eszébe? Hát mindkeztönket akasztófára akar juttatni. Vagy talán azt hi-zed, hogy ha ennek a spionnak sikerült volna elugrani, nem a nyakukra hozná a zsandárt?

Az öreg Vaszil nagyot sóhajtott.

— Mit csináltál vele?

— Nem tudom, hogy vajon a golyóm találta-e? De kétszer lőttem az előttem felbukkant alakra? A Katinka lámpáját is elvitte. De egyszerre csak kialudt a lámpája és én azontul nem láttam a fickót. Hihetőleg odébb vándorogott és valami verembe bukkott. Tavasszal majd meglátjuk, ha leolvad róla a hó; de azért addig is résen lesz.

A vén csárdás ugyannyira reszketett, hogy még a foga is összevaczszant és remegett a száva.

— De hátha mégis sikerül elmene-külni és nyakunkra hozza a zsandárt.

Péter vadul tekintett a vén csárdásra.

— Majd kitudódik. Én addig is résen leszek; és ha már buktam, elébb agyon-ütöm azt a lányt.

Felpattant és hátrarugta a székét.

— De attól még sem tartok; hanem most már nem várok tovább. Katinka nyolcz nap múlva a feleségem lesz! Ez az utolsó szavam!

[Folytatjuk.]

Nyilttér.*

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém a hölgy közönség szives tudomására hozni hogy a Tavasz bevásárlási utamból haza érkeztem és raktáramat kiváló szép Női-leány felöltők, valamint kalap újdonságokkal láttam el és azok a mindenki által elismert legolcsóbb árak mellett szereshetők be, melyek megtekintésére a hölgy közönséget tisztelettel meghívom.

Rózsa Lajos

női divat áruház

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Luczernamag,

Lóheremag,

Répamagvak

legolcsóbb árban kaphatók

Deutsch Albert és Fia

magkereskedésében

Hatvan utca 9. szám.

Megérkeztek

a tavaszi idényre a legújabb

Női divatszövetek,

Gyapju és borduros Delaineek

50 krtól feljebb.

Blouse selymek

Divatos ruhadiszek

Csipkek, szallagok és belésárak

Szabó Lajos fiai cégénél

DEBRECZEN, Rózsater.

Államilag vizsgált takarmánynak való

répa és luczerna magvak

Gyorsan száradó

Festék és padlómasz

előnyös árban kapható

KOHN HENRIK

fűszer- és festék üzletében

⇒ Gróf Dégenfeld-tér 7. ⇐

Már

Sándor
alkalmasabb
bagaméri

kor

literje 28 krtól

Megren

398. Rendel

littatnak.

A nagy

kérem

Vár

fűszer

Rákóczi és

A Pol

és Sz

IX. évtárs

vetvételek

számítása

gél

A sz

legutóbbi

72611 K. 4

zett, mely

6% kamat

Nyolc

logi, valan

adott kölc

lepően m

igénybe.

A kö

betétekkel

ben lehet

az utólag

engedélye

kereső kö

és előnyér

Az ig

rozata sze

kölcsönök

semminem

számított

betevők a

számolt b

gyűlés me

lenül viss

az igazgat

ezután a

tétei után

térítést fo

Bejele

naponként

eszközölt

szám alatt

Ü

Piacz-ut

Kossuth

rend

Márczius 15-re

Sándor és József napra legalkalmasabb a már széles körben ösmert **bagaméri** saját termésű

korsós bor

literje 28 kr.

Megrendelhető telefonon is szám 398. Rendelések azonnal házhoz szállítanak.

A nagy közönség szíves bizalmát kérem

Várray János

fűszer kereskedő és bortermelő
Rákóczi és Kölcsei-utca sarkán.

A Polgári Takarékszövetkezet

és Segélyszövetkezet

IX. évtársulatába beiratkozások és fétvételek **mulasztási illeték felszámítása nélkül** márczius hó végéig eszközölhetők.

A szövetkezet tagjainak a legutóbbi négy évi czikius alatt 72611 K. 44 f. hasznot eredményezett, melylyel a törzsbetétek teljes **6% kamatoztatását** biztosította.

Nyolczéves törlesztéses jelzálogi, valamint személyi hitelre kiadott kölcsöneit a közönség meglepően nagy mértékben veszi igénybe.

A kölcsönkamatoknak a heti betétekkel egyszerre s egy összegben lehetővé tett fizetése, továbbá az **utólagos kamat elszámolással engedélyezett kölcsönök** a hiteltkereső közönség nagy kényelmére és előnyére szolgálnak.

Az igazgatóság legújabb határozata szerint 2000 koronán felül kölcsönöknél a 6% kamaton tul **semminemű kezelési illeték nem számíttatik**, valamint elhárított a betevők azon hátránya, hogy felszámolt betéteiket a rendes közgyűlés megtartásáig gyümölcsöztenül visszatartották, amennyiben az igazgatóság határozata szerint **ezután a felszámolt évtársulat betétei után a kitizetésig kamat megtérítést fog nyújtatni.**

Bejelentések a IX. évtársulatba naponként 9-től 12-ig, délután 3-5-ig eszközöltenek az intezet Piacz-utca 83. szám alatt levő hivatali helyiségében.

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyujt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapirokra, valamint helybeli és vidéki pénzüintézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérnöknek, hivatalnokknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra

a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

Szélűző, görcscsillapító

Bibergeil-csöppek.

Egy az étvágyat gerjesztő és az emésztést előidéző házi szer.

Egy üveg ára 1 kor.

2 üvegnél kevesebb (Utánvét K 2,50) postán nem küldetik. — Kapható

Julius Bittner's gyógyszerésznél
Gloggnitz (Alsó-Ausztria.)

ÉRTESETÉS.

Alólirott, ki a Thiesen H. és fia cégénél számos évig volt alkalmazásban, ajánlja magát

szobafestő, mázoló

és

Tapétázó munkák

izléses és mérsékelt árakbani elkészítésére. Legújabb divatu **Tapeta** mintával szívesen szolgál.

Kohn Lajos

szobafestő mester
DEBRECZEN, Miklós-utca 37.

1793/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságának V. 3451/18 1904. számú végzése folytán közhírre tétetik, miszerint A földi takarékpénztár részére Farkas Gyula és neje debreczeni lakosoktól 420 kor. tőke, ennek 1902. évi október hó 25. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 189 kor. 52 fil. perköltség erejéig 1902. évi november hó 19 én biróilag le- és felülfoglalt és 2456 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1905. évi márczius hó 16-án délután 3 órakor** kezdetét veendő és Ujföldön, Egyletkertben és Piacz-utca 26. sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1905. évi február hó 15-én.

Oláh Géza, birói kiküldött.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita-áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kétmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika” szállodával szemben.

Ezen miuta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tartósság és czélszerűség tekintetében.

Kívánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve
NEUBAUER JÁNOS.

ÜZLET MEGVÉTEL!

Piacz-utca 7. szám és Lovass és Ladányi-féle Kossuth utczán létezett

divatáru üzleteket megvettük.

Az összes raktáron levő áruk rendkívüli olcsó áron eladatnak.

A részletes eladás e hó 13-án hétfőn veszi kezdetét Piacz-utca 7. szám, a Vecsey-házban.

Donogán és Somossy

állandó főüzlete, Kisteplom-bazár.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vaetag betűkből szedett minden szó 4 fillér. — **Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyegot csatolni.**

1 üveg *Ermelléki* ó 24 kr., 1 üveg *Ezerjő* ó 24 kr., 1 üveg *Rizling* 4 éves 32 kr., 1 üveg *Magyarádi* ó 32 kr., 1 üveg *Villányi siller* ó 26 kr., 1/2 liter *Jamaika rum* 40 kr., 10 dkg. *Törmelék csokoládé* 10 kr., 1 kg. *Nagyszemű szilva* 10 kr., 100 kg. *Száraz cseretölgya* 1 frt. *Merkli Ferencz*nél, *Füvészkert-u.* 14.

Koszoru és csokor szallagokra arany vagy ezüst nyomásokat jutányos áron készít **Antalfy F.** könyvkötő-bördisműves *Piacz-utca* 31.

Finom friss sütni való **Cocus zsir** az ünnepre kitűnő *Margarin vaj* *Kohn Henrik*nél, gróf *Dégenfeld-tér* 7.

Elsőrendű immunis homokföld, szőlőnek és házhelyeknek egészben vagy parcellákban eladó. Ezenkívül tehenészetre alkalmas 12 hold szántóföld kiadó. Értekezhetni *Teleki-utca* 5. a tulajdonossal.

Poloskairtás, olcsón biztos sikerrel, *Török-Bálint-utca* 24. Meghívásra magam esz-közlöm az írtást.

Megérkeztek a legszebb tavaszi szövet különlegességek *Frank József* férfi szabó üzletébe, *Piacz-u.* 67. *Frohner* szálloda épület.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis *Kurián Gyula* órás és ékszerésznél *Debreczen*, *Piacz-utca* 42.

Épület üvegezéseket, új ablakok és képkeretek készítését legjutányosabban vállalja *Blattner József* üveg- és képkeret üzlete *Csapó-u.* 1. sz.

Akinek pénze nincs, de szüksége annál több, az menjen **Kaiser Salamon**hoz (*Hatvan-u.* 2.), hol a legelegánsabb női és férfi ruhakelmék, kész öltönyök és felöltők, szőnyegek, garnitúrák, vásznak, képek, tükrök és minden elképzelhető dolog a legjutányosabban heti 1, vagy 4 korona részletre kapható.

2-szobás lakást keresek a zenedéhez közel. Ajánlatot a kiadóhivatalban kéretik beküldeni.

Megvételre keresek 4 es, 6-os cseplőgépeket, hibás tűszekrény is lehet. Czim a kiadóhivatalban.

Könnyű és állandó keresethez juthat minden szegénysorsu férfi, nő és 14 éven felüli gyermek. Jelentkezni lehet a kiadóban.

Uj lakatos műhely.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a *Piacz-utczán* 38. sz. alatti *Schäfer-ház* II. udvarán

lakatos műhelyt

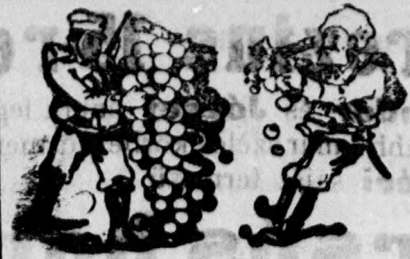
rendeztem be, a hol is minden a szakmába vágó **uj munkát**, valamint javításokat igen mérsékelt ár mellett teljesítek.

Kérem a n. é. közönség szives pártfogását

Tisztelettel

Weisz Ede

lakatos mester.

Saját magát károsítja, aki szőlőt vány-szükségletét nem fedezi

a *Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep*nél.

Tulajdonos:

Caspari Frigyes Medgyes, *Nagy-küküllőmegye*.

A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözte, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magvak nagy raktára Debreczenben, KONTSEK GÉZÁNÁL, Kossuth-utca.

Valódi erfurti konyhakerti és virágmagvak direkt behozatala a legelső világhírű forrásokból. Gazdasági magvak a legjobb fajtisza és magas csíráképességű minőségben. Lucerna Lóhere, quedinburgi és hazai Takarmányrépák, dísz-, pássit- és réti fűmagvak nagy választékban. Bükköny, Csibehur, Csukor-csírok, Muhar stb.

Kertészetemből:

mindennemű élő virágtövek, virág- és konyhakerti termények plántái, virághagymák és gumók nagy választékban.

Remek *Chrisantemum* tövek 10 drb 2-80. Ujdonságok 10 drb 5 korona. Legszebb *Cactus Györgyikék* (*Georginák*) 10 drb 3-60 kor. Ujdonságok 10 drb 5 kor. *Japáni lilomok*, *tubarózsák*, *Begoniák*, *Japáni Iris*, *Crozy* és *orchidea virágu* éannák, igen olcsón.

Nagy képes árjegyzék kívánatra.

Lóhere magvakban igen előnyös ajánlatot tehetek.

Meghívás

a Debreczeni szőlő és bortermelő szövetkezet X. évi rendes közgyűlésére,

mely 1905. évi márczius hó 31-ik napján, pénteken d. u. 4 órakor a *Kereskedő Társulat* házának disztermében tartatik meg.

TÁRGYSOROYAT:

1. Az igazgatóság évi jelentése a lefolyt üzletévről.
2. 1904. évi mérleg és zárószámadás és az erre vonatkozó felügyelőbizottsági jelentés.
3. Határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
4. Határozathozatal a felmentvény megadása tárgyában.
5. Igazgatóság javaslata a beruházási alap átváltoztatása tárgyában.
6. Igazgatóság javaslata a forgó tőke felemelésére nézve.

Az igazgatóság.

Jegyzet: Az évi mérleg és zárószámadás megtekinthető a *Simonffy-utca* 2-ik sz. alatti szövetkezeti irodában. A közgyűlésen minden szövetkezeti tagnak szavazata van. Egy üzletrész egy szavazat gyakorlására jogosít, a mely akár személyesen, akár valamelyik szövetkezeti tag által képviselve érvényesíthető, husz szavazatnál többet azonban senki sem bírhat, akár saját nevében, akár meghatalmazás alapján együtt. [Alapszabály 8. és 9. §§.]

Uj rőfös üzlet.

Ne vásároljon

mig ujonnan berendezett teljesen új árukkal felszerelt **Piacz-u. 24. Sziffféle** helyiségben levő üzletemet meg nem tekinti. — Különös sulyt fektetek

női Ruhaszövetekre, Delaineekre és vásznavakra

szóval mindennemű rőfös- és rövidáru cikkekre.

Minden 5 frtos bevásárlás után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen készíttetek, csupán a diszes passparturáért 1 frt 50 kr. fizetendő.

Fióközlet:

Maradék áruház

Piacz-utca 19.

Löwy F.

Piacz-utca 24.

volt *Sziffféle* helyiség.

Olcsó árak. Tulkövetelés kizárva.